

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az ítéltábla a dr. Béres István jogtanácsos által képviselt "A" **felperesnek** Boronkai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boronkai Zsolt ügyvéd) által képviselt "B" **I.r.** és "B"-né **II.r. alperesek** ellen 19.124.819,-Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében a Zala Megyei Bíróság 2007. május 9. napján kelt 6.G.40.142/2006/15. sorszám alatti ítéletével szemben az alperesek által 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I-II.r. alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 125.000,- (Egyszázhuszonötezer) Ft másodfokú perköltséget, továbbá az államnak az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatósága Illeték Főosztálya felhívásában foglaltak szerint 900.000,- (Kilencszázezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket és viseljék a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében egyetemlegesen kötelezte az I., II. r. alpereseket, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 19.124.819,-Ft-ot és annak 2006. május 5. napjától a kifizetés napjáig járó évi 6 %-os váltókamatát, 3 ezrelék váltódíját és 1.150.000,- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes és a "C" Kft. 2004. május 4-én pénzügyi lízingszerződést kötött. A szerződés biztosítékaul a lízingbe vevő Kft. biankó váltót állított ki, melyet az alperesek, mint a Kft. tulajdonosai kezesként írtak alá. Ezzel egyidejűleg a felperes és a Kft., valamint az alperesek között váltó megállapodás jött létre, amelynek 3. pontja feljogosította a felperest arra, hogy a biankó váltót kitöltse és a kiállító számlavezető bankjához benyújtsa. Az alperesek a váltó megállapodás szerint váltókezességet vállaltak.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Kft. az „óvás nélkül” kiállítói nyilatkozatot tartalmazó biankó váltót aláírva 2004. május 5-i keltezéssel átadta a felperesnek, az alperesek pedig a váltóra rávezetett kezesi nyilatkozatot aláírták. A Kft.-vel szemben 2006. január 31. napján felszámolási eljárás került elrendelésre, a Kft. a lízingszerződésben vállalt kötelezettségének nem tett eleget, ezért a felperes a biankó váltót a fizetés helye (...Hitelszövetkezet), a váltó összege (19.124.819,-Ft) és esedékessége (2006. május 5.) vonatkozásában kitöltötte és benyújtotta a hitelszövetkezetnek, amely a kifizetést azzal hárította el, hogy a teljesítésre csak a felszámoló jogosult.

A megyei bíróság az ítélete jogi indokolásában mindenekelőtt kiemelte, hogy a Pp. 164. §. (1) bekezdése értelmében az alpereseknek kellett volna bizonyítania azt az állításukat, hogy nem ők írták alá kezesként a váltót. Ennek érdekében kérték az írásszakértő kirendelését, azonban a 2006. november 6-i tárgyaláson - mellőzés terhével - kihirdetett felhívásnak nem tettek eleget, 15 napon belül nem előlegezték a szakértői díjat. Ezt követően a bíróság az előlegezésre a bizonyítás mellőzésének terhével újabb határidőt tűzött, a 2007. január 15-ig tartó határidőben az alperesek költségmentesség engedélyezését kérték, a bíróság kérelmüket elutasította. A végzés jogerőre emelkedett, a bíróság 2007. május 9-ére tárgyalást tűzött, egyidejűleg tájékoztatta az alpereseket az írásszakértői bizonyítás mellőzéséről. A végzés átvételének napján jelentették be az alperesek faxon, hogy előző napon a szakértői díjat előlegezték. Kifejtette a bíróság, hogy az alperesek semmivel nem valószínűsítették mulasztásuk vétlenségét, az előadottak (a későbbi pénzhez jutás és az előlegezés nélküli lehetetlensége) erre nem is alkalmasak. A bizonyítási indítvány teljesítését a késedelmes előlegezésre figyelemmel a bíróság mellőzte, és megállapította, hogy a váltó megállapodáson és a váltón levő kezesi aláírások a névtulajdonos alperesektől származnak. Utalt arra a bíróság, hogy a „kezeséget vállalok” szövegről a felperes sem állította, hogy azt az alperesek írták volna, ennek azonban a kereset jogalapjára nincs kihatása, mert a Vár. 31. §. (3) bekezdése alapján az alpereseknek a váltó előlapján található névaláírását címzeti és kibocsátói minőségük hiányában már önmagában is váltókezeseknek kell tekinteni.

Kifejtette, hogy az alperesek által kifogásolt alaki hiba nem áll fenn, a biankó váltón a többi váltókellék, így az esedékesség időpontja utólag is pótolható, az érvényességi kellékeknek nem a kiállításakor, hanem a váltó érvényesítésekor kell meglenniük. A perbeli váltó nem megtekintésre, hanem határozott napra, 2006. május 5-ére szóló váltónak tekintendő. A bíróság e körben utalt a Legfelsőbb Bíróság BH. 121/1992. számú eseti döntésére.

A bíróság úgy foglalt állást, hogy azzal az alperesi állatással kapcsolatosan, mely szerint nem állt szándékukban magánszemélyként váltókezeséget vállalni, ellentétben állnak az általuk aláírt váltó megállapodás rendelkezései, egyébként is ezen a címen a Ptk. 210. §. (2) bekezdése alapján eredménnyel nem támadhatnák kezeségi nyilatkozatukat, hisz ennek váltójogi megítélésében való tévedés jogi kérdésben való tévedésnek minősül, megtámadásának jogszabályi feltételei nem adóttak.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a váltókezes és a Ptk. szerinti kezeség egymástól eltérő jogintézmények, a váltókezeset a Vár. 44. §. (helyesen 47. §.) (2) bekezdéséből következően sortartási kifogás nem illeti meg. A váltótartozás, valamint a Vár. 49. §. (2) és (4) pontjában meghatározott járulékok tekintetében az alperesek egyetemleges felelőssége a Vár. 30. §. (1) és 47. §. (1) bekezdése szerint fennáll.

Az alperesek fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a felperesi kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a megyei bíróság új tárgyalásra utasítását kérték. Fenntartották az elsőfokú eljárás során előterjesztett ellenkérelmüket, hangsúlyozták, hogy a „kezességet vállalok” nyilatkozat és az alatta lévő névaláírások nem az alperesektől származnak, az ennek bizonyítása érdekében előterjesztett indítványukat azonban a bíróság jogellenesen mellőzte. A Kft. felszámolása miatt jó ideig nem állt módjukban a szakértői díjat letétbe helyezni, a költségmentességi kérelmet elutasító 10. számú végzés a díj előlegezésére további határidőt nem szabott, a végzés március 3-án emelkedett jogerőre, az erről való tájékoztatást az alperesi képviselő március 28-án, a tárgyalás kitűzésére és a szakértői bizonyítás mellőzésére irányuló végzéssel egyidejűleg vette kézhez, március 27-én azonban már a szakértői díjat letétbe helyezték.

Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a perbeli váltó bemutatóra szólnak tekintendő, hisz a kiállításakor az esedékesség nem lett feltüntetve. A Vár. I. fejezet alcíme a váltó kiállításáról szól, az ebben meghatározott kellékeknek tehát a kiállításakor kell meglenniük. Ennek és a 33. §. (1) bekezdésnek együttes értelmezése a BH. 121/1992-es számú eseti döntés jogi okfejtését nem támasztja alá, a döntésnek pedig nincs kötelező ereje.

A fellebbezésben a BH. 191/1992. számú eseti döntésre utalással kifejtették, hogy a váltó bemutatása, illetve az óvás felvétele a saját váltó kiállítójával szemben nem, de a váltókezzessel szemben keresetindítási feltétel, a felperes azonban ezeket a feltételeket nem teljesítette.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a megyei bíróság helyesen jár el, mikor a díjelőlegezés hiányában az írásszakértői bizonyítást mellőzte. A Pp. 104. §. (1) bekezdése szerint a bíróság a határidőt fontos okból egyszer meghosszabbíthatja, az azonban a meghosszabbítással együtt 45 napnál hosszabb nem lehet. A meghosszabbítás iránti kérelmet a fél a határidő lejárta előtt köteles előterjeszteni. Az alperesek hosszabbítás iránti kérelmet nem terjesztettek elő, a 2006. november 6-án kelt felhívás elmulasztása következtében a bíróság csupán 2007. március 19. napján kelt határozatával mellőzte a bizonyítást. A bíróság a Pp. 8. §. (2) bekezdése szerint köteles megakadályozni minden olyan cselekményt, eljárást, vagy magatartást, amely a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes, így azt, mely a per elhúzására vezethet. Megítélése szerint nincs relevanciája annak, hogy a bizonyítás mellőzéséről szóló határozat kézhezvétele előtt alperesek a szakértői díjat letétbe helyezték, hisz a megszabott határidőt elmulasztották.

A felperes kifejtette, hogy a Vár. 10. §-a, valamint a BH 121/1992. számú eseti döntés szerint a váltó érvényességi kellékeinek nem a kiállításakor, hanem a váltó érvényesítésekor kell teljes egészében meglenniük, a perbeli váltó biankó váltó volt, a kiállításakor csupán az adós aláírása kellett a váltó érvényességéhez. A biankó váltó későbbi kitöltésekor a felperes a váltó megállapodásban szabályozottak szerint járt el.

Utalt arra, hogy a Vár. 46. §. (1) bekezdése szerint a kibocsátó felmentheti a váltóbirtokost az alól, hogy akár elfogadás, akár fizetés hiánya miatt óvast vétessen fel, ekként járt el a perbeli esetben a váltó kibocsátója, mikor az „óvás nélkül” nyilatkozatot a váltóra vezette.

Ezen túlmenően a saját váltó kiállítója váltó-főadósnak minősül, vele szemben a váltóbirtokost közvetlen kereseti jog illeti meg, melynek sem a váltó bemutatása, sem az óvás felvétele nem előfeltétele. A váltókezes felelőssége a Vár. 32. §. (1) bekezdése szerint

ugyanolyan, mint azé, akiért kezességet vállalt, a váltókezesek a perbeli esetben a kibocsátóval azonos feltételek mellett felelnek, óvás felvétele nélkül is közvetlen váltókereset indítható velük szemben.

Az alperesek fellebbezése az alábbiak szerint alaptalan.

A Pp. 234. §. (1) bekezdése szerint a fellebbezés határideje váltóperekben 3 nap. Az alperesek a jogszabályban megállapított fellebbezési határidő elteltét követően - de az elsőfokú ítéletben tévesen 15 napban megállapított határidőn belül - nyújtották be fellebbezésüket. A jogorvoslatról való téves bírósági tájékoztatás miatt az alpereseket hátrány nem érheti, erre figyelemmel az ítéletábra a fellebbezést érdemben bírálta el. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben folytatta le a bizonyítási eljárást, a peradatok okszerű mérlegelésével helyes tényállást állapított meg, döntésével és annak indokaival az ítéletábra egyetért, utóbbit - a fellebbezésben írtakra figyelemmel - az alábbiakkal egészíti ki.

Az alperesi fellebbezésnek helytálló az a hivatkozása, mely szerint a megyei bíróság a személyes költségmentesség engedélyezése iránti alperesi kérelmet elutasító 10. számú végzésében a szakértői díj előlegezésére nem szabott újabb határidőt. A végzés tehát ennyiben sérti a 6/1986. (VI.22.) IM rendelet e tekintetben is alkalmazandó 7. §. (2) bekezdésében írtakat.

A bírói gyakorlat egységes abban, hogy a mulasztás jogkövetkezményei nem vonhatók le, ha a fél nem kapott a kötelezettség teljesítésére megfelelő határidőt és a mulasztás jogkövetkezményeire való megfelelő tájékoztatást. Jelen perben azonban a megyei bíróság az alperesek által indítványozott szakértői bizonyítás mellőzésével - az alábbiakra figyelemmel - nem sértette meg a fenti előírást.

A bíróság 6. számú végzésével 15 napos határidőt engedélyezett a szakértői díj előlegezésére és megfelelő tájékoztatást adott a mulasztás jogkövetkezményeiről. A periratokból (a 7. és 8. számú iratokra vezetett bírói utasításból és a csatolt térítvényekből) megállapítható, hogy a határidő eredménytelen elteltét követően a bíróság - megfelelő tájékoztatást adva a mulasztás következményeiről - előbb 8 napos, majd ennek eredménytelen elteltét követően újabb, 2007. január 15-ig terjedő határidőt szabott az alpereseknek. Az alperesi képviselő az előbbi felhívást 2006. december 18-án, utóbbit 2007. január 9-én vette át. Az alperesek az első két felhívásra nyilatkozatot nem tettek, személyes költségmentesség iránti kérelmet a harmadik határidőn belül nyújtották be. A költségmentességi kérelmet elutasító 10. számú végzést az alperesi képviselő 2007. február 15-én átvette. A korábbi felhívásokban foglaltak, valamint a végzés indokolásának utolsó mondata alapján a jogi képviselővel eljáró alpereseknek tudniuk kellett, hogy a mulasztás terhével való előlegezési kötelezettségük az általuk meg nem fellebbezett végzés jogerőre emelkedésétől - a fellebbezési határidő leteltét követő naptól - kezdődően megnyílt. Amennyiben a korábban meghatározottak közül a számukra legkedvezőbb, 15 napos határidőt irányadónak tekintve a szakértői díjat 2007. március 19. napjáig előlegezték volna, a mulasztás jogkövetkezményeinek alkalmazására nem lenne mód. Az alperesek azonban csak március 27-én gondoskodtak a díjelőleg befizetéséről, ezt megelőzően azonban a megyei bíróság már határozott a bizonyítási indítvány mellőzéséről és ezzel egyidejűleg tárgyalást tűzött ki, melyre a feleket megidézte. Azzal, hogy az elsőfokú bíróság a későbbiek során már nem tett eleget az alperesi indítványnak, a Pp. 141. §. (6)

bekezdés utolsó fordulata szerint járt el, hiszen az indítványnak az eljárás ezen szakaszában történő teljesítése a már kitűzött tárgyalás elhalasztását, ekként a per befejeztének késleltetését eredményezte volna.

A Pp. 3. §. (4) bekezdésének utolsó fordulata szerint a bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzni köteles, ha az indítványt a fél neki felróható okból elkéssetten, vagy egyébként a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon terjeszti elő.

A Pp. 8. §. (2) bekezdése szerint a bíróság köteles megakadályozni minden olyan eljárást, cselekményt, vagy egyéb magatartást, amely a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes, így azt, amely a per elhúzására irányul, vagy erre vezethet. A fentiek szem előtt tartásával a megyei bíróság - az eset körülményeit is megfelelően értékelve - helytállóan döntött, mikor nem rendelte el az írásszakértői vélemény beszerzése iránti bizonyítási indítvány teljesítését és a bizonyítatlanság terhét a Pp. 164. §. (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az alperesekre hárította, megállapítva, hogy a váltón szereplő alperesi névaláírások az alperesektől származnak.

Az elsőfokú bírósági döntés a váltóra vonatkozó anyagi jogi kérdések tekintetében is helytálló.

A Vár. 35. §. (3) bekezdése szerint az alperesek a váltó előlapjának aláírásával váltókezességet vállaltak, nyilatkozatuk váltójogi megítélésében való tévedésre pedig az elsőfokú ítéletben a Ptk. 210. §. (2) bekezdésére utalással kifejtett jogi álláspont szerint eredménnyel nem védekezhetnek.

A váltókezesek a Vár. 47. §. (2) bekezdése értelmében attól függetlenül helytállni tartoznak, hogy a váltóbirtokos a követelését megkísérelte-e azzal szemben érvényesíteni, akiért a kezességet vállalták, a váltókezeset sortartási kifogás nem illeti meg.

A Vár. 10. §-a lehetővé teszi a váltó hiányos kibocsátását, a hiányok utólagos pótlását. A felperes a váltó-megállapodásban foglaltak szerint töltötte ki a biankóváltót. Az esedékesség megjelölése nélküli biankóváltó - amennyiben később a váltó birtokosa e tekintetben is a váltójogi megállapodásnak megfelelően tölti ki - nem minősül megtekintésre szóló váltónak, így nem képezi a felperesi követelés érvényesítésének akadályát a Vár. 34. §. (1) bekezdésének azon rendelkezése, mely szerint a megtekintésre szóló váltót keltétől számított 1 éven belül kell fizetés végett bemutatni.

A Vár. 78. §. (1) bekezdése szerint a saját váltó kiállítóját ugyanolyan kötelezettség terheli, mint az idegen váltó elfogadját, mindketten váltófőadósok. Velük szemben a váltóbirtokos közvetlen váltókeresetet indíthat, az igényérvényesítésnek nem képezi akadályát az óvás felvételének elmulasztása. A Vár. 32. §. (1) bekezdése szerint a váltókezes kötelessége ugyanolyan, mint azé, akiért a kezességet vállalta, ekként az alperesekkel, mint a váltófőadós kezeivel szembeni igényérvényesítésnek sem feltétele az óvás felvétele. Mindemellett a váltóból - ahogy erre a felperes fellebbezési ellenkérelmében rámutatott - az is megállapítható, hogy az „óvás nélkül” nyilatkozatával a kiállító a Vár. 46. §. (1) bekezdése értelmében egyébként is felmentette a váltóbirtokost az óvás felvételének kötelezettsége alól.

Az ítéletábra a fentebb kifejtettekre tekintettel a Pp. 253. §. (2) bekezdés első fordulata alapján a megyei bíróság ítéletét helybenhagyta. Az eredménytelenül fellebbező alpereseket a Pp. 78. §. (1) bekezdése alapján kötelezte az elsőfokú ítéletben megállapított felperesi

jogtanácsosi munkadíj felében megállapított másodfokú perköltség megfizetésére, továbbá a személyes illetékeljegyzési joguk folytán állam által előlegezett 900.000,-Ft fellebbezési eljárási illeték és a másodfokú eljárásban felmerült költségeik viselésére.

Győr, 2008. január 16. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.
a tanács elnöke

. Maurer Ádám sk.. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
Kiadó:

Az ügy tömör összefoglalása:

A szakértői bizonyítás elrendelése jogszerűen mellőzhető, ha a szakértői díj előlegezésére megszabott többszöri határidő eredménytelen elteltét követően, késedelmesen kerül sor a díjelőleg letétbe helyezésére és a késedelemre figyelemmel a további bizonyítás az eljárás befejezését késleltetné.

Nem minősül megtekintésre szóló váltónak az esedékesség megjelölése nélkül kiállított biankó váltó, ha később a váltóbirtokos az esedékesség tekintetében a váltójogi megállapodásnak megfelelően kitölti.

A váltókezeset nem illeti meg a sortartás kifogása. A váltóbirtokos a saját váltó kiállítójával és váltókezesével szemben óvás felvételének elmulasztása esetén is érvényesítheti igényét.

Alkalmazott jogszabályok: 1952. évi III. törvény 141. §., 1/1965. (I.24.) IM rendelet 10. §., 32. §., 47. §., 78. §.